

РЕШЕНИЕ

№ 2675

гр. София, 19.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав,
в публично заседание на 21.03.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Кристина Алексиева, като разгледа дело номер **11143** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по жалба на „Алорика България“ ЕООД срещу Констативен протокол № 22091154/15.11.2022 г. на инспектори към Дирекция „Инспекция по труда“ – [населено място], с който са определени броя работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ и дължимостта на компенсационните вноски по чл. 38, ал.6 ЗХУ. В жалбата се правят оплаквания, че актът е издаден от некомпетентен орган, тъй като инспекторите към Дирекция „Инспекция по труда“ – С. нямат правомощия да определят и възлагат за изпълнение публични вземания. Счита, че липсват мотиви, от които да е ясно как административният орган е определил квотата по ЗХУ, как се определя компенсационната вноска и какъв е нейният размер. Излагат се доводи за допуснати процесуални нарушения, тъй като органът не е изследвал дали са налице свободни места за хора с увреждания, не е взел под внимание подаденото уведомление по чл. 38, ал. 1 ЗХУ и не е направена оценка на средносписъчния състав на персонала. Поддържа, че в нарушение на изискванията на чл. 27, ал. 4 ППЗХУ не е съобразено обстоятелството, че към жалбоподателят не са насочени лица с увреждания от Дирекция „Бюро по труда“.
Ответниците – инспектори към Дирекция „Инспекция по труда“ – [населено място], чрез процесуалния си представител, изразяват становище за неоснователност на жалбата.

Административен съд София - град, след като прецени становищата на страните и

събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

По реда на чл. 38, ал. 1 ЗХУ и чл. 22 от ППЗХУ е подадено уведомление вх. № ЗХУУР.01.11.0556/14.04.2022 г. от „Алорика България“ ЕООД. В същото е отразено за 18 броя свободни работни места, които дружеството желае да заяви за наемане на хора с увреждания, насочени от Дирекция „Бюро по труда“.

Приложен е документ („Информация за назначени лица в изпълнение на задължение по чл. 38, ал. 1 ЗХУ“), подписана от представител на „Алорика България“ ЕООД, а именно Д. А., заемаща длъжността „Експерт по труд и работна заплата“, упълномощена с приложено пълномощно с нотариална заверка на подписа от 04.07.2022 г. В този документ представителят на жалбоподателя дава информация, че средносписъчният състав на дружеството за предходната година е 1153 души, както и че 23 души са необходимият брой лица с трайни увреждания за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ. Вярно, че в документа не е цитирана коя е предходната година, но несъмнено се касае за 2021 г., тъй като документът е съставен по повод проверката от месец ноември 2022 г., а и пълномощното е с дата 04.07.2022 г., т. е. предходната година е 2021 г.

Приложени са 8 броя трудови договори и Решения на ТЕЛК (л. 33 до л. 136 по делото), от които се установява, че жалбоподателят е наел осем лица с трайни увреждания.

По реда на чл. 27, ал. 3 ППЗХУ е съставен Констативен протокол № 22091154/15.11.2022 г. от инспектори към Дирекция „Инспекция по труда“ – [населено място], който е по повод извършена проверка на „Алорика България“ ЕООД

В протокола е отразено, че средносписъчният състав на дружеството за предходната година (2021 г.) е 1153 души, а необходимият брой лица с трайни увреждания за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ е 23 души.

Констатирано е още, че не са назначение лица от дружеството в изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ, както и че липсва писмена обосновка по чл. 26, ал. 2 ППЗХУ за наличието на специфични фактори на работната среда, която не позволява наемане на хора с трайни увреждания. Отразена е още липсата прилагането на алтернативни мерки по чл. 30 и чл. 31 ППЗХУ. В протокола не е маркирано полето, озаглавено „Липса на хора с трайни увреждания, насочени от ДБТ или посредници“.

С оспорвания констативен протокол е отразено още, че „Алорика България“ ЕООД на основание чл. 38, ал. 6 ЗХУ дължи компенсационни вноски в размер на 30 на сто от минималната работна заплата за страна за 2022 г., както следва: за 23 броя работни места за месеците април, май, юни, юли, август, септември и октомври на 2022 г.

Представени са доказателства (Заповед № 378/12.05.2021 г. и заповед № 1307/22.05.2019 г.), че лицата съставили констативния протокол заемат длъжността „Инспектор“ в Дирекция „Инспекция по труда“ – [населено място].

Останалите писмени доказателства, приложени от жалбоподателя са неотнормирани за делото, тъй като касаят друга проверка, извършена от инспекторите на Дирекция „Инспекция по труда“.

При така установената фактическа обстановка, съдът достига до следните правни изводи:

Жалбата е допустима, тъй като е подадена в срок и от надлежна страна, която е адресат на акта. Касае се за индивидуален административен акт, тъй като за

жалбоподателя се създават задължения за изпълнение на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания и произтичащото от това заплащане на компенсационни вноски при неизпълнение на посоченото задължение. Следва да се има предвид, че по силата на чл. 27, ал. 1 и ал. 3 ППЗХУ оспореният констативен протокол е резултат от извършена проверка за прилагането на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания, т. е. същият се съставя за определяне на броя на работните места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ, което пък рефлектира на компенсационните вноски по чл. 38, ал. 6 ЗХУ.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Според чл. 146, вр. чл. 168 АПК съдът следва да провери актът издаден ли е от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните и процесуалноправните разпоредби и съобразен ли е актът с целта на закона.

Според чл. 27, ал. 3 ППЗХУ резултатите от всяка проверка (извършена на основание чл. 27, ал. 1 ППЗХУ) се вписват в протокол, съставен от съответното длъжностно лице от териториалните дирекции на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“. В случая оспореният констативен протокол е съставен от инспектори в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА „ГИТ“), които са оправомощени за това, поради което актът е издаден от компетентен орган.

Неоснователни са възраженията, че инспекторите към Дирекция „Инспекция по труда“ – С. нямат правомощия да определят и възлагат за изпълнение публични вземания. Съгласно чл. 166, ал. 1 ДОПК установяването на публичните вземания се извършва по реда и от органа, определен в съответния закон. Според чл. 38, ал. 6 ЗХУ при неизпълнение на задължението по ал. 1 (назначаване на работници и служители с трайни увреждания) работодателят дължи ежемесечно компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна заплата за страната за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане. Посочената норма ясно регламентира, че компенсационната вноска се формира от два компонента: първи - 30 % от М. и втори - брой на незаетите работни места за човек с трайно увреждане. Според чл. 41, ал. 5 ЗХУ условията и редът за изпълнение на квотните задължения за работодателите и алтернативните мерки по чл. 38, ал. 5, включително редът по чл. 38, ал. 6, се определят с правилника за прилагането на закона (ППЗХУ). Налице е препращане към ППЗХУ както за изпълнението на квотните задължения и алтернативните мерки, така и за реда по чл. 38, ал. 6 ЗХУ – определяне на компенсационната вноска. По – горе се посочи, че вноската се състои от два компонента, като първият е ясно определен в закона (30 % от М.), а за втория е препратено към ППЗХУ, тъй като съответните длъжностни лица от ИА „ГИТ“ трябва да установяват съответните обстоятелства по чл. 27, ал. 2 и ал. 4 ППЗХУ, необходими за определяне на броя на незаетите работни места за човек с трайно увреждане. Щом на длъжностните лица от ИА „ГИТ“ са дадени правомощия да определят втория компонент от вноската, а първият е ясно регламентиран в закона, то констатациите на органа пряко рефлектират на дължимата сума за обсъжданата вноска. От друга страна компенсационна вноска представлява публично държавно вземане – арг. чл. 162, ал. 2, т. 2 ДОПК, вр. чл. 38, ал. 6 ЗХУ и чл. 29, ал. 5 ППЗХУ. С оглед горното съдът намира, че в ППЗХУ е регламентиран ред за установяване на публично вземане за компенсационна вноска по чл. 38, ал. 6 ЗХУ. В подкрепа на горното е Решение № 10040 от 9.11.2022 г. по адм. д. № 2116/2022 г. на ВАС, в което вярно, че по идентичен казус не са коментирани горните обстоятелства,

но от друга страна служебно не е констатиран най – тежкия порок, свързан с компетентостта на длъжностни лица от ИА „ГИТ“ да установяват дължимостта на компенсационни вноски.

Оспореният акт е издаден в писмена форма и съдържа нормативно установените в чл. 59, ал. 2 от АПК реквизити, макар че са крайно лаконични. Посочени са фактическите основания за неговото постановяване, а именно: 1. средносписъчен брой на персонала за предходната календарна година; 2. брой на определените работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ и 3. липса на заетите работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ.

Не се споделят възраженията, че липсват мотиви как е определена компенсационната вноска и какъв е нейният размер. Съдът служебно намира, че в констативния протокол не е посочена годината, за която се отнася минималната работна заплата за страната, послужила като компонент за определяне на компенсационна вноска, но несъмнено се касае за 2022 г., тъй като проверката е извършена през тази година и същата се отнася за прилагането на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания за 2022 г. (в тази връзка е и подаденото през 2022 г. уведомление по чл. 38, ал. 1 ЗХУ). Същото се отнася и за годината на посочения период (от април до октомври), която безспорно е 2022 г., предвид предмета на проверката. Действително в констативния акт не е посочен размер на компенсационна вноска, но същият е определяем, тъй като са дадени всички нейни компоненти: 30 % от М. (за 2022 г.) и 23 броя незаетите работни места за човек с трайно увреждане, както и период от месец април до месец октомври 2022 г.

Налице са допуснати съществени процесуални нарушения и по - конкретно на разпоредбата на чл. 35 АПК, тъй като при извършване на проверката не са изследвани и установени всички релевантни за случая факти и обстоятелства, въз основа на които да може да се извърши законосъобразно преценка относно дължимостта на компенсационни вноски от страна на работодателя, т. е. нарушенията се отразяват на правилното прилагане на материалния закон.

С разпоредбата на чл. 38, ал. 1 ЗХУ законодателят вменява в задължение на дружествата – работодатели, с цел гарантиране на заетостта на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда, да назначават работници и служители с трайни увреждания съгласно квота, както следва: работодатели с 50 до 99 работници и служители – едно лице с трайни увреждания, а работодатели със 100 и над 100 работници и служители – две на сто от средносписъчния си състав. Ал. 6 на чл. 38 от закона регламентира, че при неизпълнение на задължението по ал. 1 и 5 работодателят дължи ежемесечно компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна заплата за страната за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане, като в ал. 3 са уредени случаите, при които работодателят се освобождава от задължението по ал. 1. Според чл. 41, ал. 5 ЗХУ условията и редът за изпълнение на квотните задължения за работодателите и алтернативните мерки по чл. 38, ал. 5, включително редът по чл. 38, ал. 6, се определят с правилника за прилагането на закона (ППЗХУ).

Съгласно чл. 27, ал. 1 и ал. 2 ППЗХУ контролът за спазването на задължението за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ се провежда чрез извършване на проверки от длъжностни лица от териториалните дирекции на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА „ГИТ“), които служебно проверяват, съгласно вътрешните правила по чл. 28, ал. 1 с цел установяване: средносписъчния брой на

персонала за предходната календарна година на съответен работодател, засегнат от квотата; броя на определените работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ съгласно постъпилите уведомления от работодатели; и броя на заетите работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ.

В чл. 27, ал. 4 ППЗХУ е регламентирано задължение, че при извършване на проверките съответните длъжностни лица от ИА „ГИТ“ удостоверяват обстоятелствата по чл. 38, ал. 3 ЗХУ, които са свързани с освобождаване от задължението за назначаване на работници и служители с трайни увреждания, а именно т. 1. наличие на специфични фактори в работната среда, възпрепятстващи наемане на хора с трайни увреждания и т. 2. липса на хора с трайни увреждания, насочени от дирекции „Бюро по труда“ или от трудови посредници с издадено удостоверение за регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа.

На основание чл. 28, ал. 1 ППЗХУ проверките се извършват съобразно утвърдени от изпълнителния директор на ИА „ГИТ“ Вътрешни правила за извършване на специализирани проверки от контролните органи на ИА „Главна инспекция по труда“ за прилагане на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания (Вътрешните правила).

В настоящия случай органът не е изпълнил задължението си по чл. 27, ал. 4 ППЗХУ, според което органът удостоверява обстоятелствата по чл. 38, ал. 3 ЗХУ и по конкретно за липсата на хора с трайни увреждания, насочени от дирекции „Бюро по труда“ (не се спори за липсата на специфични фактори в работната среда, възпрепятстващи наемане на хора с трайни увреждания съгласно чл. 38, ал. 3, т. 1 ЗХУ). Аналогично е задължение е предвидено и в чл. 11 от Вътрешните правила за извършване проверки. В тази връзка съгласно чл. 26, ал. 3 ППЗХУ удостоверяването на обстоятелствата по чл. 38, ал. 3, т. 2, предл. първо ЗХУ се извършва от контролните органи въз основа на информация, предоставена от териториалните поделения на Агенцията по заетостта по служебен път. Конкретното съдържание на информацията е регламентирано в чл. 24, ал. 1 ППЗХУ, според който териториалните поделения на Агенцията по заетостта представят справка по образец съгласно приложение № 1 до териториалните дирекции на ИА „ГИТ“, съдържаща информация от постъпилите през предходно тримесечие уведомления, заявки и информация за резултатите от насочени безработни лица с трайни увреждания, както следва: 1. брой на заявените в дирекции „Бюро по труда“ работни места от работодатели за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ; 2. брой на насочените от дирекции „Бюро по труда“ безработни лица с трайни увреждания за заемане на заявените работни места по т. 1; 3. брой на назначените хора с трайни увреждания по т. 1; 4. брой на незаетите работни места по т. 1 заедно с причината за незаемането им; 5. брой на заявените работни места от работодатели за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ чрез трудови посредници с издадено удостоверение за регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа. Според чл. 24, ал. 2 ППЗХУ информация се предоставя за всяко тримесечие до 10-о число на месеца, следващ предходното тримесечие.

В настоящия случай е подадено уведомление вх. № ЗХУУР.01.11.0556/14.04.2022 г. от „Алорика България“ ЕООД, в което е отразено, че дружеството желае да наеме хора с увреждания, насочени от Дирекция „Бюро по труда“. По преписката липсва каквато и да е била предоставена информация по реда чл. 24, ал. 1 ППЗХУ, което препятства възможността да се установи обстоятелството за липсата на хора с трайни

увреждания, насочени от дирекции „Бюро по труда“. Действително според чл. 27, ал. 4 ППЗХУ органът удостоверява това обстоятелство (в случая в протокола не е маркирано полето, озаглавено „Липса на хора с трайни увреждания, насочени от ДБТ или посредници“), но това не може да се извършва голословно, без да е извършена проверка на тези обстоятелства. В тази връзка при извършването на проверката органът не е изпълнил задължението си по чл. 26, ал. 3 ППЗХУ, а именно да изиска информация за обстоятелството по чл. 38, ал. 3, т. 2, предл. първо ЗХУ. Неизясняването на това обстоятелство представлява съществено процесуално нарушение, тъй като е свързано с освобождаването от задължението за назначаване на работници и служители с трайни увреждания, т. е. допуснато нарушение по неизясняване на релевантни обстоятелства се отразява на правилното приложение на закона, касаещо дължимостта на компенсационната вноска.

Органът не изяснил и обстоятелствата по чл. 27, ал. 2, т. 3 ППЗХУ, а именно броя на заетите работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ. В тази връзка е отразено, че не са заети такива (в протокола е отразено 0 бр.), но по делото се представиха 8 броя трудови договори и Решения на ТЕЛК за съответния служител/работник (л. 33 до л. 136 по делото), от които се установява, че жалбоподателят е назначил осем човека с трайни увреждания. Обсъжданият пропуск за изясняване на тези факти има отношение за правилното определяне на точния брой на заетите работни места, което рефлектира на броя на компенсационни вноски, включително и за кой период се дължат (в зависимост на датата на сключване на съответния трудов договор).

Органът не е положил необходимите усилия за изясняване на средносписъчния брой на персонала за предходната календарна година. В чл. 9, ал. 2 от Вътрешните правила за извършване на проверка е регламентирано, че работодателят декларира средносписъчната численост за предходната година, което е направено, но според същото правило органът има задължение да изследва истинността на декларираните обстоятелства. Органът безкритично е приел декларацията и не е извършил проверка на декларираното в нея. Посоченото нарушение не е съществено нарушение, доколкото не се влошава положението на жалбоподателя спрямо декларираното от него, но не може да бъде отменено от съда това, че органът не е изпълнил стриктно задължението си да изясни всички релевантни обстоятелства, имащи отношение при изпълнение на задължението му да регулира важни обществени отношения, каквито са защитата на правата на хората с трайни увреждания.

Гореописаните процесуални нарушения за изясняване на обстоятелствата по чл. 38, ал. 3, т. 2, предл. първо ЗХУ (липсата на хора с трайни увреждания, насочени от дирекции „Бюро по труда“) и по чл. 27, ал. 2, т. 3 ППЗХУ (броя на заетите работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ) са от значение за правилното приложение на материалния закон, касаещ дължимостта на компенсационните вноски, поради което тези нарушения са съществени и са представляват самостоятелно основание за отмяна на оспорения констативен протокол, с който са определени броя работни места за изпълнение на квотата по чл. 38, ал. 1 ЗХУ и дължимостта на компенсационните вноски по чл. 38, ал. 6 ЗХУ. Това налага извод, че оспореният акт е незаконосъобразен и като такъв на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ АПК следва да се отмени.

По разностките:

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК жалбоподателят има

право да му се възстановят направените разноски, които са в размер на 50 лева за държавна такса и 4 080 лева за адвокатско възнаграждение, което е заплатено по банков път, видно от извлечението от разплащателната сметка на адвокатското дружество, т. е общо 4 130 лева.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на „Алорика България“ ЕООД съставения Констативен протокол № 22091154/15.11.2022 г. от инспектори към Дирекция „Инспекция по труда“ – [населено място].

ОСЪЖДА Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ да заплати на „Алорика България“ ЕООД, ЕИК[ЕИК] сумата в размер на 4130 лева, представляваща направени по делото разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14– дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: